

Κάρυστος

ΑΠΟΚΡΥΦΕΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

[ΕΥΒΟΙΑ]

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ANNA A. ΚΑΛΛΙΤΖΗ

-Πού σκέφτεσαι να περπατήσεις αυτό το Σαββατοκύριακο; ρωτώ στο τηλέφωνο τον **Κυριάκο Παπαγεωργίου**. Δεν είχα φυσικά την παραμικρή αμφιβολία, ότι κάπου είχε προγραμματίσει να περπατήσει. Άλλωστε λίγες μέρες πριν περιδιαβαίναμε μαζί τα μονοπάτια των Μετεώρων, τα παλιά λιθόστρωτα, που για τόσους αιώνες φιλοξενούσαν τα ευλαβικά βήματα προσκυνητών και μοναχών. Το περπάτημα για τον φίλο μας είναι, δεκαετίες τώρα, το καλύτερο αντίδοτο απέναντι στον αστικό τρόπο ζωής, απέναντι στον πνευματικό και ψυχικό κάματο, που καθημερινά εισπράττει ένας δικηγόρος.

-Δέω να πάω εδώ κοντά, στον Πλατανιστό της Καρύστου, μου απαντάει ο Κυριάκος.

-Της Καρύστου είπες; Στο νοτιότερο άκρο της Εύβοιας;

-Ε, ναι. Ούτε 400 χιλιόμετρα δεν είναι από το Βόλο. Κι από Θεσσαλονίκη ούτε 600. Τίποτε δηλαδή για έναν αυθεντικό ταξιδευτή.

Η τελευταία αυτή φράση, με τον τρόπο που ειπώθηκε, περιείχε έναν σαφή υπαινιγμό, που δεν πέρασε απαρατήρητος.

-Και τι υπάρχει τόσο σημαντικό στον Πλατανιστό;

-Τίποτε το συγκλονιστικό. Μερικές απόκρυφες και δυσπρόσιτες παραλίες από τις ωραιότερες της χώρας. Κι ένα μονοπάτι, που δεν το γνωρίζω, αλλά οι πληροφορίες μου λένε πως είναι ήπιο και ειδυλλιακό. Ξεκινάει από τα ηπειρωτικά και καταλήγει στην ακτή. Την Καρύστο, βέβαια, την ξέρετε καλά.

Ναι, την ξέραμε καλά την πολιτεία της Καρύστου. Με την όμορφη παραλία και το λιμάνι, τα νεοκλασικά οικήματα και το κάστρο, τα ουζερί με τα μεζεδάκια και τα ψάρια. Ήρεμη, φιλική και οικογενειακή τις καθημερινές, συνωστισμένη, θορυβώδης και κοσμική τα Σαββατοκύριακα και την περίοδο των θερινών διακοπών. Η Αθήνα είναι κοντά, μόνιμος τροφοδότης μεγάλου αριθμού επισκεπτών.

Κοντεύουν κιόλας 11 χρόνια από την πρώτη επίσκεψή μας στον τόπο της Καρύστου. Μια επίσκεψη αξέχαστη, που σημαδεύτηκε ανεξίτηλα από το συγκλονιστικό οδοιπορικό

μας, τόσο στις πλαγιές της **Όχης** με τους κολλουσιαίους μαρμάρινους κίονες όσο και στην κορυφή της με το θρυλικό και ασύλληπτης κατασκευαστικής τέχνης **«Δρακόσπιτο»**. Ήταν ένα οδοιπορικό που είχε αποκτήσει πρόσθετη συναρπαστικότητα και αξία με τη συντροφιά και τις πολύτιμες γνώσεις του καταπληκτικού εκείνου ανθρώπου, και μετέπειτα φίλου, του **Αντώνη Κάτανου**.

Στα χρόνια που ακολούθησαν πήγαμε και ξαναπήγαμε στην Κάρυστο. Την τελευταία φορά ήταν το ορμητήριό μας για μια σύντομη γνωριμία με το νοτιότερο άκρο της Ευβοϊκής γης. Αυτόν τον ερημικό και δύσβατο τόπο με την άγρια ομορφιά και μερικές από τις συναρπαστικότερες παραλίες της χώρας. Που, εξαιτίας έλλειψης χρόνου, μόνον φευγαλέα είχαμε θαυμάσει απ' τα ψηλώματα του δρόμου...

Η γοητεία της προσμονής

Τελικά δεν είχε άδικο ο φίλος μας. Ο χιλιόμετρης από τη Θεσσαλονίκη ως την Κάρυστο δεν έδειξε 600 χιλιόμετρα, σταμάτησε στα **580**. Μια μεγάλη διαδρομή, που εξαιτίας των χαμηλών μέσων ταχυτήτων στο οδικό δίκτυο της Εύβοιας, δύσκολα καλύπτεται σε λιγότερες από 6 ώρες. Στα τελειώματα, λοιπόν, του σύντομου χειμωνιάτικου απογεύματος ξαναβρίσκουμε, μετά από δυο χρόνια, την παλιά μας γνώριμη, όμορφη και φιλόξενη όπως πάντα. Η Κάρυστος μας υποδέχεται με μια δροσερή θαλάσσια αύρα που ρητιδώνει τα νερά και κάνει ψαρόβαρκες και καΐκια να λικνίζονται απαλά.

Η ένταση από την πολύωρη οδήγηση σιγά – σιγά μας εγκαταλείπει. Ξαναβρίσκουμε τους βιορυθμούς μας μ' έναν ήσυχο περίπατο στην απλόχωρη προκυμαία. Είναι η πιο γλυκειά ίσως ώρα της ημέρας. Ήρεμοι διαβάτες, ελάχιστη κίνηση τροχοφόρων, δυο – τρεις ψαράδες με καλάμια στο λιμάνι. Τα φώτα στα μαγαζιά της παραλίας είναι κιόλας αναμμένα, μας προσκαλούν για ένα καφεδάκι. Τα τσίπουρα μπορούν να περιμένουν λίγο ακόμα, ως την άφιξη του φίλου μας απ' το Βόλο.

Το πέσιμο της νύχτας μας βρίσκει όλους καθισμένους στα τραπέζια του Καφενείου – Ουζερί **«ΦΙΛΙΠΠΟΣ»**, σε κεντρικό σημείο της παραλίας. Ωραίο ντόπιο τσίπουρο, πολλά και νόστιμα μεζεδάκια. Παλιές φωτογραφίες

στους τοίχους, τζαμαρία με θέα στο λιμάνι. Ένα τμήμα του μαγαζιού καταλαμβάνουν τα ράφια με τον περιοδικό και ημερήσιο τύπο. Όλο αυτό το χαρτί, τα πολύχρωμα εξώφυλλα, προσδίδουν στο χώρο μια ατμόσφαιρα ιδιαίτερη, που θυμίζει αναγνωστήριο. Δεν λείπουν άλλωστε και κάποιοι θαμώνες, που, παράλληλα με τα μεζεδάκια, ρίχνουν και μερικές ματιές στις εφημερίδες που κρατούν. Ανοίγουμε κι εμείς έναν λεπτομερή χάρτη και καταστρώνουμε το πρόγραμμα της αυριανής εξόρμησης στα νότια της Καρύστου. Προτεραιότητα έχει ο εντοπισμός του μονοπατιού και η διάσχιση της κοιλάδας ως την κατάληξή της στην ακτή. Έχουμε ήδη σχεδιάγραμμα και καλές πληροφορίες, τόσο από τον οικοδεσπότη μας **Νίκο Λαγώνικο** στο ξενοδοχείο «ΖΕΥΣ», όσο και από τον φίλο **Θάνο Μάμα**, που με το σκάφος του «ΙΣΙΔΩΡΟΣ» διοργανώνει κρουαζιέρες αλλά και πεζοπορίες στη στεριά. Ο μόνος απάθιμος παράγοντας είναι ο καιρός. Αργά το βράδυ αγναντεύουμε από το μπαλκόνι του ξενοδοχείου μας τον έναστρο ουρανό. Έχουμε κάθε λόγο να είμαστε αισιόδοξοι.

Στο δρόμο για τον Πλατανιστό και στο Πανωχώρι.

Η τελευταία μέρα του Γενάρη ξημερώνει μ'έναν ήλιο χλωμό, που βρίσκει, ωστόσο, δίοδο μέσα από σύννεφα, όχι ιδιαίτερα απειλητικά. Δεν φυσάει κι η θερμοκρασία είναι καλή. Μοιάζει ιδανικός για βάδισμα ο καιρός. Αλλά και για καφεδάκι στο μπαλκόνι. Στα νότια αγναντεύουμε την πόλη και τη θάλασσα, ενώ προς τα βόρεια το επιβλητικό κάστρο της Καρύστου, στους πρόποδες της Όχης. Είναι σε ήρεμο και πλεονεκτικό σημείο το ξενοδοχείο «ΖΕΥΣ», στην είσοδο της πόλης. Διαθέτει 18 διαμερίσματα πλήρως εξοπλισμένα και μεγάλο αύλειο χώρο με πισίνα, ελαιόδεντρα και λουλούδια.

Σάββατο σήμερα και η κίνηση στην πόλη είναι ζωηρή. Μπροστά από το Δημαρχείο μηδενίζουμε το οδόμετρο. Βγαίνουμε από την Κάρυστο με κατεύθυνση ανατολική και προορισμό τον **Πλατανιστό**. Συνεχίζοντας παραλλήλα φτάνουμε στα **3,2 χλμ.** σε διακλάδωση του δρόμου, που, δεξιά ακολουθεί την ακτογραμμή.

Μικροί διαδοχικοί κολπίσκοι ξεδιπλώνονται μετά την Κάρυστο στην ανατολική ακτογραμμή.

**Πανχώρι. Ο νερόμυλος του μπαρμπα – Θεοδωρή Τζένη στην ειδυλλιακή ρεματιά πάνω απ' το χωριό. (επάνω)
Στα λιβαδάκια του Πλατανιστού.**

μή, ενώ αριστερά ανηφορίζει προς τα ηπειρωτικά. Όσοι διαθέτουν χάρτη ή είναι γνώστες της περιοχής, δεν θα προβληματισθούν. Για τους υπόλοιπους όμως επισκέπτες δεν θάπρεπε να υπάρχει μια ενημερωτική πινακίδα με κάποιες πληροφορίες; Τόσο για τα παράλια όσο και για τα ηπειρωτικά, όπου μάλιστα υπάρχει και το διάσημο «**Δρακόσπιτο**» στην κορυφή της Όχης; Είναι η ελάχιστη υποχρέωση των τοπικών φορέων προς τους επισκέπτες του τόπου, Έλληνες και ξένους.

Έχοντας ως προορισμό τον Πλατανιστό, ανηφορίζουμε αριστερά. Αλλεπάλληλες στροφές, θέα στον όρμο της Καρύστου και στη Τζιά. Διασχίζουμε τον μικρό οικισμό **Μετόχι**, κερδίζουμε υψόμετρο συνεχώς. Άγονος τόπος με πολλή πέτρα, αγκαθωτούς θάμνους, πουρνάρια και πιρροδάφνες. Πού και πού κάποια ελιόδεντρα.

Στα **11.8 χλμ.** από την Κάρυστο φτάνουμε σε αυχένα. Ένας τσιμεντόδρομος, χωρίς πινακίδα αλλά και χωρίς επισήμανση στο χάρτη

(πολύ πρόσφατος πιθανότατα) ανηφορίζει αριστερά. Αν και είναι έξω από την πορεία μας, τον ακολουθούμε από περιέργεια. Σε λιγότερο από δυο χιλιόμετρα ο δρόμος καταλήγει στην κορυφή του λόφου «**Κουκουβάγιες**», σε υψόμετρο **618** μέτρων. Η ατμόσφαιρα είναι βαριά και όχι ιδιαίτερα διαυγής, ο αέρας φυσάει ψυχρός, η θέα όμως είναι εξαιρετική και μας ανταμείβει γι' αυτή την παράκαμψη. Στα βόρεια διακρίνεται μέσα από τα σύννεφα η Όχη, διατηρώντας ακόμη μερικές συγκεντρώσεις χιονιού. Πανοραμικά προβάλλουν η πόλη και ο όρμος της Καρύστου, ενώ στον θαλάσσιο ορίζοντα διαγράφεται ο μεγάλος όγκος της **Άνδρου**, ο μικρότερος της **Τζιάς** και ο πολύ μικρότερος ακόμη της νησίδας **Μαντηλούς**.

Πολύ ικανοποιημένοι από το συνολικό θέαμα επιστρέφουμε στον αυχένα και συνεχίζουμε προς Πλατανιστό, αφήνοντας δεξιά μας δυο διαδοχικούς χωματόδρομους, που κατηφορίζουν προς **Καστράκι** και **Λιβάδι**. Μικρές ομάδες κατσικιών ψάχνουν να βρουν τροφή ανάμεσα στα

**Θεαματικός
καταρράκτης,
έξω ακριβώς από
τον οικισμό του
Πλατανιστού.
(αριστερά)**

**Οι πρίμουλες του
δάσους αγνοούν το
χειμώνα. Γι' αυτές
έχει έρθει πρόωρα η
άνοιξη.**

πουρνάρια και τ' αγκάθια. Μερικά χιλιόμετρα μετά η βλάστηση εμπλουτίζεται με κουμαριές, ρεΐκια και πικροδάφνες. Κάποια ρυάκια τρέχουν λιγούστο νερό. Περνάμε δίπλα από αυνόβιο ελαιώνα με κορμούς εκπληκτικούς και «πολύ εκφραστικούς», όπως σχολιάζει ο Κυριάκος.

20 περίπου χιλιόμετρα μετά την Κάρυστο μπαίνουμε στα πρώτα σπίτια του Πλατανιστού. Η κίνηση μέχρι τώρα είναι μηδενική. Τόση ώρα και επί τόσα χιλιόμετρα δεν έχουμε απαντήσει ούτε ένα αυτοκίνητο! Οι πρώτοι άνθρωποι που εμφανίζονται στο χωριό βρίσκονται μέσα στη μικρή καντίνα στο πλάι του δρόμου, με τα πλαϊνά πλαστικά προστατευτικά της παραπέτα. Είναι αυτή η τόσο αμφιλεγόμενη αισθητικά αλλά και τόσο πρακτική πατέντα, που με ελάχιστα χρήματα αξιοποιεί και μεταμορφώνει έναν χώρο από θερινό σε τεσσάρων εποχών. Πάντα βέβαια με την προσθήκη των καινοφανών θερμομασρών υγραερίου, μιας άλλης έξυπνης πατέντας. Η δική μας ωστόσο καντίνα, εδώ στον Πλατανιστό, είναι σαφώς πιο παραδοσιακή, θερμαίνεται από ξυλόσομπα. Αυτή άλλωστε είναι η καύσιμη ύλη που προσφέρει ο τόπος σε αφθονία.

-Και γιατί, βρε παιδιά, να πάτε με τα πόδια ως το **Ποτάμι**; («Ποτάμι» είναι η ντόπια ονομασία, τόσο για τον μικρό παραθαλάσσιο οικισμό όσο και για τον όρμο του Πλατανιστού). Υπάρχει μια χαρά χωματόδρομος. Σε 10 λεπτά

θα είσαστε εκεί.

-Γιατί θέλουμε να δούμε το **Αρτινό γεφύρι** και να περπατήσουμε το μονοπάτι πλάι στο ποτάμι.

-Μπορεί να το χάσετε, μπορεί να έχει κλείσει το μονοπάτι. Ίσως ταλαιπωρηθείτε χωρίς ντόπιο οδηγό. Αφού όμως επιμένετε, το μονοπάτι αρχίζει από τον κατηφορικό τσιμεντόδρομο μπροστά σας, 20 μέτρα από την καντίνα.

Τους ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον τους, αφήνουμε – με απροθυμία – τη ζεστούλα της ξυλόσομπας και βγαίνουμε στην υγρή ατμόσφαιρα του χωριού. Μια ατμόσφαιρα, που την τελευταία ώρα έχει αλλάξει αισθητά. Ανύπαρκτος πια ο ήλιος, έχει εξαφανιστεί πίσω από σμπαγή, μολυβένια σύννεφα. Ένα ψυχρό αεράκι φέρνει στα πρόσωπά μας σποραδικές σταγόνες βροχής.

-Πριν ξεκινήσουμε το μονοπάτι, προτείνω να ρίξουμε μια ματιά στο **Πανωχώρι**, λέει ο Κυριάκος.

Το **Πανωχώρι**, όπως κι οι αντικρινοί **Μαστρογιανναίοι**, αποτελούν οικισμούς του Πλατανιστού. Διασχίζουμε την τσιμεντένια γέφυρα πάνω από το ρέμα. Βουερό και ολοζώντανο κυλάει γοργά ανάμεσα σε πέτρες και κορμούς μεγάλων πλατανιών, που τούτη την εποχή έχουν γυμνά τα κλαδιά τους από φύλλα. Ένας πανέμορφος καταρράκτης με ύψος που πλησιάζει τα 10 μέτρα, πέφτει με πάταγο δίπλα στο γεφύρι, δυναμώνοντας ακόμη περισσότερο τη

Ο μπαρμπα – Θεωδωρής Τζένης, ο μωλνάς του Πανωχωρίου. Μια φυσιογνωμία συμπαθέστατη.

Το γεφύρι στο Πανωχώρι. Αθέατο μέσα στα βουνά. (δεξιά)

ροή του ποταμού. Λίγο πιο πάνω, συναντάμε αριστερά τον στενό χωματόδρομο, που ένα χιλιόμετρο μετά καταλήγει στο Πανωχώρι.

Αφήνουμε το αυτοκίνητο και συνεχίζουμε με τα πόδια. Διάσπαρτα μερικά σπίτια πάνω από το δρόμο, δυο καμινάδες με καπνό, αλυχτίσματα σκυλιών. Μια κυρούλα στην αυλή της αντιχαιρέτα παραξευεμένη, σηκώνοντας το χέρι.

Θ' αναρωτιέται ίσως κανείς τι το άξιο λόγου μας οδήγησε σ' αυτή την παράκαμψη στο ταπεινό Πανωχώρι. Διασχίζουμε το χωριό και σε δυο λεπτά βρίσκουμε την απάντηση πάνω σε μια πινακίδα. «ΦΑΡΑΓΓΙ, ΠΗΓΕΣ, ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ 100 Μ.». Να λοιπόν ποια είναι τα αξιοθέατα του χωριού. Μόνο που σύντομα αποδεικνύεται, ότι στα 100 μέτρα υπάρχουν δυο ακόμη στοιχεία, εξίσου σημαντικά, που παραλείπει να αναφέρει η πινακίδα. Το πρώτο

είναι ένα **εξαίρετο πέτρινο γεφύρι** πάνω από το ρέμα. Και το δεύτερο ένα **λιθόστρωτο καλντερίμι**.

Με άνοιγμα τόξου 6 περίπου μέτρα και τοιχοποιία ισχυρή είναι φανερό, ότι το γεφύρι αυτό ήταν κάποτε στρατηγικής σημασίας για τις επικοινωνίες του τόπου. Εξίσου σπουδαίας σημασίας ήταν και το λιθόστρωτο καλντερίμι. Συναντάμε το πρώτο τμήμα του στα δεξιά του τσιμεντόδρομου, να κατηφορίζει απότομο και στενό από το βουνό. Τη συνέχειά του την βρίσκουμε στην αντίπερα όχθη, μετά το γεφύρι. Με μεγάλες πλάκες και φυτευτές πέτρες στο χώμα, το λιθόστρωτο ανηφορίζει ελικοειδώς και εισχωρεί σε μια ζούγκλα με μεγάλη ποικιλία θάμνων και δέντρων. Η κατασκευή του είναι βαριά και ανθεκτική αν και όχι τόσο εκλεπτυσμένης αρχιτεκτονικής, όπως τα λιθόστρωτα στο Πήλιο και στην Ήπειρο. Δίπλα από το γεφύρι ο νερόμυλος διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση.

Βαδίζουμε για 200 περίπου μέτρα τον τσιμεντόδρομο. Εδώ η κοίτη του ρέματος φαρδαίνει, σχηματίζεται μια λιμνούλα με ήρεμο νερό. Μερικά μέτρα πιο πάνω, μέσα στις πέτρες, βρίσκονται οι πηγές, απ' όπου αναβλύζει ο κυριότερος όγκος του νερού της ρεματιάς. Προσπαθώ να φανταστώ αυτόν τον νεραϊδότοπο με τα φυλλάματα του καλοκαιριού και την εκρηκτική χρωματική ποικιλία του φθινοπώρου. Τα γυμνά κλαδιά με επαναφέρουν στο χειμώνα, την λιτότερη εποχή του χρόνου, που αναδεικνύει όμως περισσότερο από κάθε άλλη την γοητεία των γραμμών, των σχημάτων και των όγκων.

Καθώς επιστρέφουμε στο χωριό, συναντάμε στα τελευταία σπίτια έναν ηλικιωμένο συμπαθέστατο. Είναι ο μπαρμπα – Θεωδωρής Τζένης, που έχει από χρόνια ξεπεράσει τα 80. Ζει εδώ με την κυρά του και δεν έχει ποτέ εγκαταλείψει το Πανωχώρι. Ο ρόλος του άλλοτε ήταν σπουδαίος για τον τόπο, αφού αυτός ήταν ο μωλνάς, που είχε το μύλο στη ρεματιά.

-Πού οδηγούσε μπαρμπα – Θεωδωρή αυτό το καλντερίμι; τον ρωτάει ο Κυριάκος.

-Σε 3 ώρες έβγαζε στην Κάρυστο. Πήγαινε όμως και στην περιοχή του Καβοντόρο. Υπήρχε κι ένα ορεινό, πιο σύντομο μονοπάτι. Το χειμώνα όμως με τα χιόνια ήταν επικίνδυνο. Έτσι χρησιμοποιείτο τούτο δω.

-Καλή αντάμωση μπαρμπα – Θεωδωρή, σε μια πιο όμορφη εποχή για το χωριό.

Στο μονοπάτι του Πλατανιστού

Ήξασητάκαμε λίγο στη διαδρομή και στο Πανωχώρι, πήγε 2 κιόλας η ώρα. Δεν πρό-πει να χάνουμε ούτε λεπτό. Ο καιρός είναι σκοτεινός και αργιεύει συνεχώς. Αρχίζει ψυχρός αέρας και βροχή.

15 μέτρα μετά την καντίνα, από υψόμετρο **300 μέτρων**, παίρνουμε τον έντονα κατηφορικό και άγριο τσιμεντόδρομο που διασχίζει τον αμφιθεατρικό οικισμό του Πλατανιστού. Εκτός από δυο – τρεις καμινάδες που καπνίζουν, δεν συναντάμε άλλη ένδειξη ζωής. Σε τρία λεπτά φτάνουμε στο τέλος του τσιμεντόδρομου, συναντάμε καλντερίμι και μετά μονοπάτι, που σ' ένα τριλεπτο ακόμη μας φέρνει στη ρεματιά. Εδώ ορθώνεται το περίφημο γεφύρι. Αρτινής τεχνοτροπίας, χτισμένο το **1880**. Με ύψος περίπου 10 και άνοιγμα τόξου τουλάχιστον 9 μέτρων, είναι ένα από τα μεγάλα μονότοξα γεφύρια που συναντάμε στην ύπαιθρο της χώρας. Η περίτεχνη κατασκευή του αποτελείται από πελεκητή πέτρα και είναι στιβαρή για ν' αντέχει

στην ορμή του ποταμού. Το κατάστρωμα είναι λιθόστρωτο, με πλάτος 2.5 μέτρων και προστατευτικό παραπέτο τουλάχιστον 1.5 μέτρου. Σε περίοπτη θέση είναι εντοιχισμένη μαρμάρινη κτητορική επιγραφή.

Πλατάνια, πλούσια βλάστηση, εδώ κι εκεί μπουκέτα από ευωδιαστά ζουμπούλια αυτοφυή. Αλλά και ακατάπαυστη βροχή. Πολύ μίζερος καιρός για να βρoίσκεται κανείς σ' έναν τόπο τόσο ειδυλλιακό. Βαδίζουμε ήδη σε καλό χωματόδρομο, ελαφρά ανηφορικό. Συναντάμε ένα έρημο αγροτόσπιτο, σποραδικές αιωνόβιες ελιές και βαλανιδιές. Ο οικισμός του Πλατανιστού ξεμακραίνει πίσω μας όλο και περισσότερο.

Στις **14:55'** (50' μετά την αναχώρησή μας) φτάνουμε σ' ένα από τα πιο χαρακτηριστικά σημεία της διαδρομής. Εδώ, μερικές δεκάδες μέτρα πάνω από το δρόμο, βρίσκεται το εκκλησάκι της **Αγίας Παρασκευής**. Αρκετά χαμηλότερα από το δρόμο, σ' ένα επίπεδο βοσκοτόπι, διαγράφεται μια γοητευτική πέτρινη σιλουέττα. Είναι το παμπάλαιο εξωκκλήσι του

**Παμπάλαιο και βαριάς κατασκευής το καλντερίμι στο Πανωχώρι. (αριστερά)
Το εξαιρετο γεφύρι του Πλατανιστού, Αρτινής τεχνοτροπίας, χτισμένο το 1880.**

Τμήμα της εσωτερικής τοικοποιίας και πίσω το παμπάλαιο εξωκκλήσι του Αγ. Κωνσταντίνου.

Ο Κυριάκος παρατηρεί με δέος την εντυπωσιακή κυκλώπεια τοικοποιία της αρχαίας οχύρωσης. (αριστερά)

Αγίου Κωνσταντίνου. Είναι χτισμένο με εξαιρετική τοικοποιία από ντόπια πέτρα, ανάμεσα στην οποία παρεμβάλλονται και μεγάλα κομμάτια λευκών πελεκητών μαρμάρων, η αρχαία προέλευση των οποίων είναι αναμφισβήτητη. Άλλωστε πολύ γρήγορα διαπιστώνουμε την αρχαιολογική σημασία και την ιστορικότητα του τόπου, που είναι γνωστός με την ονομασία «**Ελληνικό**». Μερικές δεκάδες μέτρα κάτω από το εκκλησάκι ορθώνεται ένα τμήμα κυκλώπειου τείχους, χτισμένο με πελεκητές ντόπιες πέτρες μεγάλων διαστάσεων. Άριστος κατασκευής και εξαιρετικά στιβαρή η τοικοποιία, ξεπερνάει σε ορισμένα σημεία το ύψος των 5 μέτρων. Το μήκος, εξ' άλλου, του σωζόμενου ενιαίου τμήματος του τείχους είναι τουλάχιστον 40 μέτρα. Μετά η τείχιση είναι κατεστραμμένη και διακόπτεται. Ολοκληρώνεται λίγο πιο κάτω, στο Α – ΝΑ άκρο, όπου σώζεται μια καλοχτισμένη γωνιά ύψους 7 περίπου μέτρων.

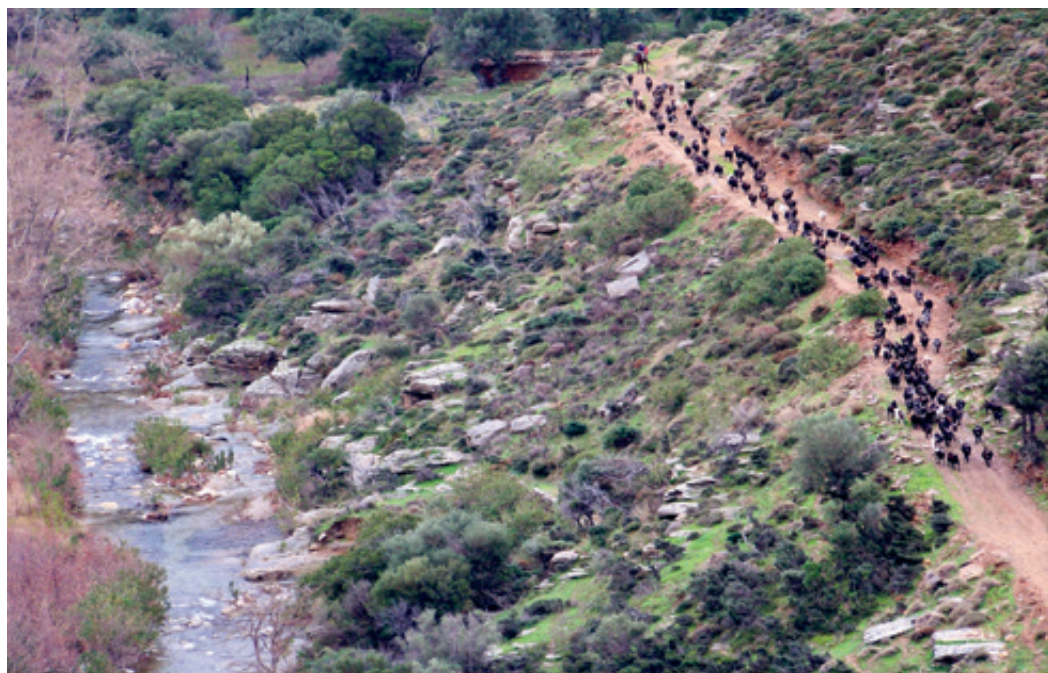
Τι υπήρχε όμως εδώ στην αρχαία εποχή; Κατά τον **Σταμάτη Παπαμιχαήλ** (1) σε μέτρη-

ση που έγινε το 1907 από τον τότε γυμνασιάρχη **Γ. Παπαβασιλείου**, η μεσημβρινή πλευρά του οικοδομήματος είχε μήκος 106.45 μέτρα και πλάτος 1.10 μέχρι 2 μέτρα. Το σωζόμενο ύψος ήταν 3.80 έως 6.85 μέτρα. Κατά την γνώμη του επρόκειτο για δυο οικοδομήματα – φρουρία προς ενοίκησην φρουράς. Το παλαιότερο μάλιστα είχε κτισθεί πριν από τους Μηδικούς πολέμους ενώ το νεώτερο από τους Αθηναίους.

Εξ' άλλου ο **Αλέξανδρος Καλέμης** (2) αναφέρει ότι «*Ο Πλατανιστός είναι μια πανάρχαια Δρυοπική πόλη χτισμένη στις ΝΑ υπόγειες της Όχης. Ανατολικά του Πλατανιστού, κάτω στην κοιλάδα, σώζονται ερείπια αρχαίου οικισμού, που φέρει το όνομα «Ελληνικό», ενώ η αρχαία του ονομασία είναι άγνωστη. Κοντά του είναι ο μικρός ναός του Αγ. Κων/νου, χτισμένος στα θεμέλια προγενέστερου χριστιανικού ναού. Εδώ υπάρχουν ερείπια αρχαίου οικοδομήματος μήκους 70 περίπου μέτρων, που θεωρούνται ότι ανήκουν στο Γεραίστιο θεό Ποσειδάωνα. Σύμφωνα με νεότερες απόψεις των αρχαιολόγων*

ΦΩΤ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ένα κοπάδι κατσικιών ανηφορίζει το μονοπάτι παράλληλα με την ροή του ποταμού.

φαίνεται πως πρόκειται για δυο διαφορετικά οικοδομήματα, το ένα μεταγενέστερο του άλλου. Τα οικοδομήματα αυτά χρησιμοποιήθηκαν ως έδρες φρουράς. Το ένα χτίστηκε πριν από τους Περσικούς πολέμους και το νεώτερο από τους Αθηναίους και τους άλλους Έλληνες, μετά την σκληρή τιμωρία των Καρυστίων γιατί εμψύχισαν».

Στο εσωτερικό του πλατώματος σώζεται και μια ενδιάμεση, χαμηλότερη τοιχοποιία, καθώς και ένα αλώνι. Λίγο πιο πάνω βρίσκεται μια σπάνη, ελαιώνας με μεγάλα ελιόδεντρα κι ένα παράσιτο με εντοιχισμένα στην τοιχοποιία του αρχαία μάρμαρα άριστα λαξευμένα. Περιδιαβαίνουμε το χώρο κάτω από συνεχή βροχή, με λάσπη στο έδαφος και πέτρες που γλιστρούν. Ένας βοσκός βόσκει το κοπαδάκι του, ανεπηρέαστος από τη βροχή. Μας δίνει μερικές χρήσιμες πληροφορίες για τη συνέχιση της πορείας μας.

Στις **3 και 25'**, μετά από μισή ώρα στο Ελληνικό, ξαναβγαίνουμε στον χωματόδρομο. Στην διακλάδωση που βρίσκεται μπροστά μας, παίρνουμε αυτήν που κατηφορίζει δεξιά. 10 λεπτά αργότερα κατευθυνόμαστε αριστερά προς ένα μοναχικό σπίτι στην αντικρινή πλαγιά. Οι πλη-

ροφορίες από τον βοσκό (που βέβαια δεν αναφέρονται στο σχεδιάγραμμα που έχουμε) λένε, πως μετά το σπίτι πρέπει να κατηφορίσουμε με μια νοητή ευθεία κάθετα προς τη ρεματιά, που είναι ήδη πολύ κοντά. «Προσέξτε μόνον τις σχορμάτινες περιφράξεις, γιατί θα ταλαιπωρηθείτε», μας είχε επισημάνει ο βοσκός. Λες και μας είπε να πέσουμε επάνω τους! Στην προσπάθειά μας να φτάσουμε γρηγορότερα στο σπίτι, κόψαμε δρόμο μέσα από έναν ελαιώνα, που κατέληξε σε περιφράξεις κάτω από το σπίτι. Ξεπερνάμε σχετικά εύκολα τα σύρματα αλλά αρχίζουμε να παλεύουμε με λάσπες και νερά, πανύψηλα χόρτα, κλαδιά και αβασινιές που έχουν δυσκολέψει τις προσβάσεις στη ρεματιά.

Λίγα λεπτά αργότερα, στις **3 και 45'** ακριβώς, κάθε δυσκολία έχει ξεπεραστεί. Έχουμε την ευτυχία να βρισκόμαστε στην αριστερή (βόρεια) όχθη του ρέματος του Πλατανιστού. Το μονοπάτι μας αποζημιώνει. Είναι επίπεδο, ξεκούραστο, καλογραμμένο και στενό, ένα μονοπάτι αυθεντικό. Η πορεία του είναι παράλληλη με το ρέμα, άλλοτε δίπλα του, χαρίζοντάς μας μια αμεσότητα συγκλονιστική με το γοργοκίνητο νερό και άλλοτε μερικά μέτρα παραμέσα, σε λιβαδάκια και στα όρια κτημάτων με διά-

φορα δέντρα και ελαιώνες. Το λουλούδι που επικρατεί εδώ είναι τα συνεχόμενα μπουκέτα από αυτά τα υπέροχα αυτοφυή και ευωδιαστά ζουμπολιάκια του αγρού.

Η βροχή εξακολουθεί να πέφτει, την έχουμε όμως συνηθίσει τόσο πολύ, που έχει πάψει πια να μας ενοχλεί. Άλλωστε μοιάζει ν' αποτελεί αναπόσπαστο και ίσως απαραίτητο στοιχείο αυτής της χειμωνιάτικης ατμόσφαιρας, αυτού του υγρού τοπίου του ποταμού. Κατάφυτη με πλατάνια είναι η ρεματιά. Πολλά απ' αυτά έχουν ηλικία πολλών αιώνων, με εντυπωσιακούς κορμούς. Για λίγο έρχεται στο νου μου το τόσο αγαπημένο μου φαράγγι του Βοϊδομάτη. Συγκρίσεις βέβαια δεν μπορούν να γίνουν ούτε στην απαράμιλλη ωραιότητα ούτε στα μεγέθη του ποταμού ούτε στη συνολική αγριότητα και μεγαλοπρέπεια του τοπίου. Εδώ ο τόπος είναι ήπιος, γαλήνιος, το ρέμα σχεδόν ταπεινό. Είναι όμως τόσο ειδυλλιακό, τόσο μοναχικό και άγνωστο, που το θεωρούμε αληθινή τύχη να βαδίζουμε στο πλάι του, ν' ακούμε το κελάρυσμά του για ένα 40λεπτο.

Στις 4 και 25' φτάνουμε σε τσιμεντένια γέφυρα. Λοξεύουμε αριστερά και συναντάμε τον χωματόδρομο που κατεβαίνει από την ασφαλτο. Πέντε λεπτά αργότερα (σε δυόμιση σχεδόν ώρες και με στάσεις 40 περίπου λεπτών) είμαστε στον αμμουδερό όρμο του Πλατανιστού, το **Ποτάμι**. Βρισκόμαστε ακριβώς πάνω από την στενή, αμμώδη πια και χωρίς πέτρες και πλατάνια κοίτη του ποταμού, που διοχετεύει το γλυκό, κρυστάλλινο νερό του στα βαθυγάλαζα, φουρτουνιασμένα νερά του Αιγαίου.

Η πιο ευχάριστη όμως έκπληξη σ' αυτό τον ωραίο τόπο είναι το μοναχικό ταβερνάκι και ο καπνός που στροβιλίζεται από το στόμιο ενός μπουριού. Πόσο γλυκειά, πόσο επιθυμητή είναι η ανθρώπινη παρουσία σ' αυτή την ερημιά! Και μάλιστα μετά από δυόμιση ώρες μέσα στο κρύο και στη βροχή. Μέσα από τη τζαμαρία διακρίνουμε στο εσωτερικό του μαγαζιού έναν σωρό από κίτρινα δίχτυα και κοντά τους μερικές ανθρώπινες φιγούρες. Ανοίγουμε την πόρτα. Άντρας, γυναίκα και δυο παιδιά. Κοντά στην ξυλόσομπα ένας ηλικιωμένος.

Μονοπάτι στενό, ευδιάκριτο και επίπεδο, ανάμεσα σε ευωδιαστά ζουμπούλια και αιωνόβια πλατάνια. Εδώ το βάδισμα είναι αληθινή ευτυχία.

Οι εκβολές του μικρού ποταμού στον Όρμο του Πλατανιστού έδωσαν στην παραλία το όνομα «Ποτάμι».

-Κοιπιάστε να ζεσταθείτε, λέει ο άντρας, που μαζί με το γιο του ασχολούνται με τα δίχτυα. Κάλκιωσε σήμερα ο καιρός. Κρύο, αέρας και βροχή. Δεν είναι για βόλτες, ούτε στη θάλασσα ούτε στη στεριά.

-Μόνο στο μονοπάτι του Πλατανιστού είναι ωραία τούτη την ώρα, λέει ο Κυριάκος.

-Μή μου πεις, ότι κατεβήκατε το μονοπάτι απ' το χωριό.

-Ναι, ήταν μια όμορφη εμπειρία.

-Γι' αυτό είστε έτσι βρογμένοι. Καθίστε κοττά στη σόμπα να ζεσταθείτε, να στεγνώσετε, λέει η γυναίκα. Κι αν χρειάζεστε κάτι, μπορείτε να μου πείτε.

Το απόγευμα προχωράει. Με τη βαρεία συννεφιά σε λίγο θα νυχτώσει. Εκτός από ένα λιτό πρωινό δεν έχουμε φάει τίποτα ως τώρα. Μήπως είναι η καλύτερη στιγμή της μέρας για ένα τσιπουράκι; Με θέα την αφρισμένη θάλασσα και τις σταγόνες της βροχής; Ποιος θα μπορούσε νάχει αντίρρηση; Φέτα με λαδορίγανη λοιπόν, πατάτες τηγανιτές, σαλάτα λάχανο και καρότο ψιλοκομμένη, με άφθονο λεμόνι από το περιβόλι της οικογένειας, αυτής της ντόπιας, χοντρόφλουδης ποικιλίας, με άρωμα και γεύση που δεν έχουν καμία σχέση με τα λεμόνια του εμπορίου. Θαυμάσιο το σπιτικό τσίπουρο και καταπληκτικοί οι ζαργοί, ψαρεμένοι από τον **Παναγιώτη** και ψημένοι στα κάρβουνα με ιδιαίτερη τέχνη από τη γυναίκα του **Κατερίνα**.

Πίνουμε στην υγεία της οικογένειας και ευχόμαστε στον πατέρα του Παναγιώτη, τον συμπαθέστατο μπαρμπα – **Στράτο**, να ξεπεράσει κατά πολύ τα 100. (Είναι ήδη 97 μα δεν του φαίνεται καθόλου).

Χτισμένο το οίκημα με χοντρούς πέτρινους τοίχους από το 1908, στεγάζει στον όροφο το σπίτι της οικογένειας και στο ισόγειο αυτό το ταβερνάκι, που δούλεψε για χρόνια ο μπαρμπα – Στράτος. Άνθρωπος εξωστρεφής και καλοδιάθετος, μοιάζει πολύ ευτυχισμένος.

-Να, εκεί μέσα γεννήθηκα, μου δείχνει ένα δωμάτιο με το χέρι. Κι ακόμα εδώ ζω, μετά από τόσα χρόνια.

Τον μακαρίζω. Ζει στον τόπο που γεννήθηκε, εδώ που είναι οι αναμνήσεις του, σ' αυτό τον ωραίο τόπο πλάι στη θάλασσα. Ζει με τους δικούς του, που δείχνουν να τον περιβάλλουν με αγάπη και στοργή. Τι περισσότερο να πεθυμήσει κανείς!

Ο Παναγιώτης με το γιο του, επιδιορθώνει τα δίχτυα και δίπλα ο πατέρας του, ο συμπαθέστατος μπαρμπα – Στράτος.

Η εκπληκτική αμμουδιά του Όρμου του Πλατανιστού, που είναι γνωστότερος ως «Ποτάμι» και δίπλα η ροή του ποταμού.

Στα δύστροπα παράλια νότια της Κάρυστου

Ξάστερος είναι πάλι αποβραδís ο ουρανός. Ποιος να τον εμπιστευθεί όμως; Κανένας μας δεν ξεχνάει τη μεταστροφή της ξαστεριάς σε αδιάκοπη βροχή. Που ήταν βέβαια πολύ ρομαντική αλλά ελάχιστα πρακτική. Καθώς ξημερώνει, ωστόσο η Κυριακή, ένας λαμπρός ήλιος ανηφορίζει στον ανέφελο ουρανό. Η διάθεση όλων είναι σε επίπεδα υψηλά. Μετά την εξαιρετική εμπειρία στη ρεματιά του Πλατανιστού μας περιμένουν οι ανοιχτοί ορίζοντες του Αιγαίου σε μια διαδρομή ελάχιστα γνωστή.

Ακολουθούμε και πάλι την ίδια αρχική πορεία μετά την Κάρυστο, στην ανώνυμη όμως διακλάδωση δεν ανηφορίζουμε αριστερά για Μετόχι αλλά συνεχίζουμε παραλιακά. Μικρές, αλλεπάλληλες παραλίες, εξοχικές κατοικίες και καταλύματα, ένας τόπος θερινών διακοπών με συνεχή – και ίσως υπερβολική – ανάπτυξη σε απόσταση ελάχιστων χιλιομέτρων από την πόλη.

Στην τοποθεσία «Μπούρες», σε περίοπτη θέση πάνω απ' την ακτή, ορθώνεται το φάντασμα ενός εγκαταλελειμμένου, δύσμορφου και

πελώριου ξενοδοχειακού συγκροτήματος, που προσβάλλει βάνουσα την αρμονία και τη συνολική αισθητική της περιοχής. Χρόνια τώρα παραμένει σ' αυτή την κατάσταση, μνημείο αδιαφορίας, ανευθυνότητας και έλλειψης προγραμματισμού. Επιτέλους, ας αξιοποιηθεί ή ας κατεδαφισθεί. Ας πάψει όμως να κακοχαρκτηρίζει τον τόπο σε Έλληνες και ξένους.

9.5 χλμ. μετά την Κάρυστο εγκαταλείπουμε οριστικά το ασφάλινο δίκτυο και τις συμβατικές διαδρομές. Αρχίζει η γοητεία της «άγονης γραμμής» αλλά και της άγονης γης με την πλήρη απουσία δενδρώδους βλάστησης. Το μόνο που ευδοκμεί εδώ είναι οι χαμηλοί αγραθωτοί θάμνοι και οι πέτρες. Απέναντί μας, ωστόσο, αναφαίνεται η **Τζιά**, ανάμεσα στη **Μακρόνησο** και τη **Σύρο**. Πίσω από τη Τζιά διακρίνεται η **Κύθνος**. Ο ήλιος εξακολουθεί λαμπρός και ζεστός, ο Φλεβάρης μπαίνει απόλυτα ανοιξιάτικος.

Βραχώδης, δυσπρόσιτη ακτή. Αλλεπάλληλοι ορμίσκοι με διαγέσπατα νερά αλλά ελάχιστα φιλικό για τον μέσο κολυμβητή. Παρατηρούμε από ψηλά τις συναρπαστικές λεπτομέρειες της ακτογραμμής και των βυθών. Φυσικά, είμαστε ολομόναχοι σ' αυτή την ερημιά.

12 χιλιόμετρα μετά την Κάρυστο εμφανίζεται

απέναντί μας η μικρή νησίδα **Μαντηλού**. Πίσω της, μέσα στην καταχνιά του ορίζοντα, διαγράφεται ο βαρύς όγκος της Άνδρου. Στην ακτή αποκαλύπτεται ένας κολπίσκος, που εισχωρεί μακρόστενος μέσα στη στεριά. Καταλήγει σε μια λιλιπούτεια αμμουδιά με πλάτος που δεν ξεπερνάει τα 20 μέτρα. Αυτή η τόσο απόκρουφη αμμουδίτσα δεν είναι τελείως ερημική. Οι κάτοικοί της, έστω και παροδικοί, ειν' ένα ζευγάρι που έχει στήσει μια σκηνή. Το αυτοκίνητό τους, ένα LADA NIVA, βρίσκεται μερικές δεκάδες μέτρα ψηλότερα, στο δρόμο. Να λοιπόν δυο άνθρωποι που επωφελήθηκαν από τον μοναχικό τόπο σ' αυτή τη γαλήνια εποχή.

15 χλμ. μετά την Κάρυστο βρισκόμαστε στο πλησιέστερο σημείο από το νησάκι της Μαντηλούς. Παρατηρούμε με τα κυάλια τον πέτρινο φάρο στην κορυφή ενός κωνοειδούς λοφίσκου του νησιού. Χτισμένος το **1925** και με ύψος πύργου **11** μέτρα, ο φάρος δεσπόζει **85** μέτρα

“Μπάφες” με το περίφημο αυγοτάραχο, ψαρεμένες στην παραλία των “Αγίων”. (επάνω και αριστερά)

Το απότομο περίγραμμα της νησίδας Μαντηλού με τον φάρο της. ΦΩΤ. Κ.ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο περίφημος όρμος του Καστριού, χώρος ιστορικών γεγονότων από την αρχαιότητα.

πάνω από την επιφάνεια του Αιγαίου. (3) Αμέσως μετά εμφανίζεται ο μικρός, παραθαλάσσιος οικισμός των **Αγίων**, η πρώτη εμφάνιση ανθρώπινης εγκατάστασης μετά από τόσα χιλιόμετρα ερημικής ακτογραμμής. Που αρχίζει σιγά – σιγά ν' αποκαλύπτει τους κρυμμένους της θησαυρούς. Μέχρι τώρα το χωμάτινο οδόστρωμα ήταν καλό ήδη όμως αρχίζει να γίνεται, για συμβατικά αυτοκίνητα, εχθρικό. Η βραχώδης ακτογραμμή, ωστόσο, αποκτάει εμφάνιση ηλιότερη με διαδοχικές υπέροχες αμμουδιές. Μια απ' αυτές, με μήκος 300 περίπου μέτρων, είναι από τις ωραιότερες που μπορεί να δει κανείς. Ο τόπος είναι ειδυλλιακός με ελιόδεντρα, πικροδάφνες και λυγαριές. Πολλές μεγάλες μυρτιές δίπλα στην άμμο εξασφαλίζουν πολύτιμη σκία στους κολυμβητές του καλοκαιριού.

Στη συνέχεια διαγράφεται στην ακτογραμμ-

μή το περίγραμμα του εκκληρικού κόλπου του **Καστριού**, με τον μικρό παραθαλάσσιο οικισμό. Κόλπος μεγάλος, με σμαραγδένια νερά ασύλληπτης ωραιότητας, ένα περικλειστο φυσικό λιμάνι, που το στενό του στόμιο είναι εκτεθειμένο μόνον στους ΝΑ και Ν καιρούς. Ένα μοναδικό καϊκάνι είναι αραγμένο αρόδο μερικές δεκάδες μέτρα απ' την ακτή.

Είναι ιστορικός τόπος η περιοχή του Καστριού, δεν υπάρχουν όμως εμφανή δείγματα απ' αυτό το παρελθόν. Γράφει σχετικά ο Σταμάτης Παπαμιχαήλ: (4) «*Στο Καστρί με τον απάνεμο κόλπο του τίποτα δεν υπάρχει σήμερα που να θυμίζει την αρχαία πόλη της Γεραιστού με τον μεγαλοπρεπή ναό του Ποσειδώνα, με το Στάδιο όπου γινόντουσαν τα Γεραίστεια, με το οργανωμένο λιμάνι, όπου ο Αγησίλαος της Σπάρτης συγκέντρωσε το 396 π.Χ το στρατό του*

για την εκστρατεία κατά του Αρταξέρξη... Μια ανασκαφή που έγινε πριν από λίγα χρόνια σ' ένα μαντρωμένο τώρα χωράφι αποκάλυψε κολωνάκια και άλλα μάρμαρα σε τομή μόλις 5χμ μέτρων, δεν υπήρχε όμως καμιά ανακοίνωση».

Το Καστρί όμως είναι διάσημο και για έναν άλλο λόγο. Εδώ «ποδίσανε» τα πλοία που ξεκίνησαν από την Αυλίδα για την Τρωική εκστρατεία. Εδώ επίσης βρήκαν καταφύγιο ο Μενέλαος και ο Νέστορας με τους συντρόφους τους επιστρέφοντας από την Τροία. Είναι χαρακτηριστική η αναφορά στην Οδύσσεια (5):

«Και τον θεού ζητούσαμε σημάδι, και μας ρίχνει, και για την Εύβοια γραμμή ν' ανοίξομε μας δείχνει, και νύχτα μες στη Γεραιστό αράξαμεν».

Από το κέντρο του οικισμού ένας κακοτράχαλος χωματόδρομος ανηφορίζει αριστερά και καταλήγει στην άσφαλτο, στους πρόποδες του λόφου «Κουκουβάγιες». Σε μια ράχη κάτω από

την άσφαλτο υπάρχει από παλιά εγκατεστημένο ένα αιολικό πάρκο με μια ντουζίνα ανεμογεννήτριες, από τις οποίες όμως μόλις 3-4 λειτουργούν. Αφήνουμε προς το παρόν αυτό τον εσωτερικό δρόμο και συνεχίζουμε παράλληλα με την ακτή. Υπάρχουν κάποιες διακλαδώσεις ασαφείς, χωρίς σήμανση και το οδόστρωμα είναι πάντα δύσβατο, εχθρικό. Την ακτή, ωστόσο, κοσμούν υπέροχες αμμουδιές με διάφανα νερά.

Φτάνουμε σ' ένα επίπεδο, εκτεταμένο λιβαδοτόπι, καλυμμένο με χορτάρι και καλάμιώνες. Πρόβατα και μερικές λιτές παραθεριστικές κατοικίες, χτισμένες εδώ κι εκεί. Μοναδική οπτική παραφωνία το βιομηχανικό συγκρότημα του υποσταθμού της ΔΕΗ σε μια πλευρά του λιβαδιού. Η φύση όμως έχει φροντίσει ν' αποκαταστήσει με τον καλύτερο τρόπο την ομορφιά και την αρμονία αυτής της ειρηνικής περιοχής. Ελάχιστες εκατοντάδες μέτρα μετά τον υπο-

Η θαυμάσια αμμουδιά του Πλατύ Γιαλού.

Ένα “μετέωρο” βήμα στους βράχους της ακτής.

Ο εκπληκτικός κόλπος Λιβάδι με την μεγάλη πλάτους αμμουδιά !

σταθμό διαγράφεται ο Όρμος Λιβάδι. Είναι η επιβλητικότερη αμμουδερή παραλία απ' όσες έχουμε αντικρύσει στα 20 περίπου χιλιόμετρα της μέχρι τούδε ακτογραμμής.

-Ειν' ένα θαύμα της φύσης, αναφωνεί ο Κυριάκος, καθώς φτάνουμε με το αυτοκίνητο στο υψηλότερο σημείο του δρόμου, πάνω απ' την ακτή. Είναι οπωσδήποτε μια από τις θεαματικότερες αμμουδιές που έχω δει σ' αυτή τη χώρα. Και δεν έχω δει λίγες σε ακτογραμμές και σε νησιά.

Καθόλου δεν υπερβάλλει ο φίλος μας. Εκτός από το μεγάλο άνοιγμα και την τέλεια καμπυλότητα του κόλπου, πολύ εντυπωσιακό είναι και το πλάτος της αμμουδιάς, από το κύμα ως τους καλαμιώνες του λιβαδιού. Κατηφορίζουμε με τα πόδια την απότομη πλαγιά και περιδιαβαίνουμε από τη μια άκρη ως την άλλη, αυτή την ασύγκριτη ακτή. Άνοιγμα κόλπου **500** μέτρα, χοντρή άμμος και λεπτό βοτσαλάκι, μέγιστο πλάτος αμμουδιάς **70** περίπου μέτρα, νερά γαλαζοπράσινα διαυγή, που βαθαίνουν προοδευ-

τικά. Στο νότιο τμήμα του κόλπου, εκεί ακριβώς που σκάει το κύμα, παρεμβάλλονται σε μήκος 100 περίπου μέτρων συμπαγείς επίπεδες πλάκες, τόσο ομαλές που δεν αποτελούν εμπόδιο πρόσβασης στη θάλασσα. Στο νότιο άκρο του κόλπου καταλήγει ένας παραδρομος, όπου βρίσκονται μόνιμα εγκατεστημένα δυο τροχόσπιτα. Οι ιδιοκτήτες τους κάθε καλοκαίρι πρέπει να αισθάνονται στον παράδεισο.

Παρατηρούμε, ότι τα καλώδια και οι στύλοι της ΔΕΗ φτάνουν μέχρι την ακτή. Δεν είναι τυχαίο. Απ' αυτόν τον υποσταθμό παίρνει ηλεκτρικό ρεύμα με υποθαλάσσιο καλώδιο η Άνδρος. Με ορθολογιστική αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας το μεγάλο νησί θα ήταν αirtαρες σε ρεύμα.

Ατενίζουμε για λίγο τις βραχώδεις ΒΔ ακτές της Άνδρου. Μοιάζει τόσο κοντινή. Ο διάυλος, άλλωστε, ανάμεσα στην Ν Εύβοια και την Άνδρο δεν ξεπερνάει τα 7 ναυτικά μίλια. Είναι το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο πέρασμα για κάθε πλοίο που κατευθύνεται από τη Μαύρη

Θάλασσα και τα νησιά του Β και ΒΑ Αιγαίου προς το λιμάνι του Πειραιά. Ήδη τέσσερα μεγάλα πλοία διαπλέουν τούτη την ώρα τα στενά, σε πολύ μικρή απόσταση απ' την Άνδρο.

Ο δρόμος ανηφορίζει, πάντα κακοτράχαλος, μέχρι υψόμετρο 150 μέτρων πάνω από τη θάλασσα, συνεχίζει επίπεδος για λίγο κι ύστερα αρχίζει να χαμηλώνει. Τότε για πρώτη φορά αποκαλύπτεται, μερικές εκατοντάδες μέτρα μακρύτερα, το πανόραμα του **Όρμου Πλατανιστού**. Είναι υπέροχος κόλπος κι αυτός, γαλανός και αστραφτερός κάτω από τον ήλιο, τόσο διαφορετικός από τον σκοτεινό και βροχερό του χθεσινού απογεύματος.

-Σήμερα δεν χρειαζόμαστε την ξυλόσομπα, λέμε στην Κατερίνα. Θα φάμε έξω στο αεράκι και στον ήλιο.

Χαίρονται που μας ξαναβλέπουν τόσο γρήγορα. Μας στρώνουν στο ταρατσάκι, κάτω από το καλαμιωτό σκέπαστρο. Την πρώτη μέρα του Φλεβάρη ο σορόκος είναι ευχάριστα δροσερός. Ομελέττα με αυγά από τις κότες της Κατερίνας, σαλάτες και λεμόνια από το περιβόλι,

ψωμί δικό της, ζυμωτό. Δεν χρειαζόμαστε τίποτε άλλο.

Ένα άλλο ταβερνάκι καπνίζει ψηλά, πάνω από την ακτή. Θα το έχουμε υπ' όψη μας την επόμενη φορά.

Επίλογος

Βράδυ στην παραλία της Καρύστου. Στην Οδό **Κότσικα**, έναν κάθετο δρόμο στην παραλία, ανακαλύπτουμε το «**Καρουστάκι**», ένα μαγέρικο όμορφο και αυθεντικό, με τις λαμαρίνες και τις κατσαρόλες ανοιχτές μπροστά – μπροστά, να μπορεί ο πελάτης να δει το εσωτερικό, να κάνει όρεξη και ν' αποφασίσει. Όχι να διαβάξει τον άψυχο κατάλογο και να προσπαθεί να φανταστεί πώς νάναι το κάθε φαγητό.

Το πρωί της Δευτέρας, πριν πάρουμε τον μακρύ δρόμο της επιστροφής, επιχειρούμε μια συμπληρωματική επίσκεψη στην ακτογραμμή που τόσο μας έχει εντυπωσιάσει. Σκοπός μας να εξακριβώσουμε την κατάσταση του οδοστρώματος των δυο κάθετων χωματόδρομων, που

“Όρμος Πλατανιστός” ή “Ποτάμι” από ψηλά.

Στη διαδρομή από το “Ποτάμι” ως την άσφαλτο εμφανίζεται απρόσμενα ένας πανέμορφος καταρράκτης.

τις πολύτιμες βοήθειες στο έργο μας. (τηλ. **6932 605700**)

-Ευχαριστούμε επίσης τον **Θάνο Μάμα** για τις πρόθυμες πληροφορίες του. (τηλ. **6932 424415**)

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(1)«Ας γνωρίσουμε την Κάρυστο»

(2)«Η Αποκάλυψη των φυσικών και ιστορικών θησαυρών της Εύβοιας».

(3)Γιάννη Σκουλά, «ΦΑΡΟΙ, ΠΕΤΡΑ ΚΑΙ ΦΩΣ».

(4) «Ας γνωρίσουμε την Κάρυστο».

(5) ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ (γ 173-174, 179), Μετάφραση Γεωργίου Ψυχουντάκη, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ,

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 1996.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Σταμάτη Παπαμιχαήλ, «Ας γνωρίσουμε την Κάρυστο», ΕΚΔ. ΚΟΣΜΟΣ, ΚΑΡΥΣΤΟΣ, Γ' ΕΚΔ. 2004

-Αλέξανδρου Καλέμη, «Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΘΗΣΑΥΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ», ΕΚΔ. ΚΙΝΗΤΡΟ/Ε. ΚΑΛΕΜΗ, ΑΘΗΝΑ, Β' ΕΚΔ. 2002

-Γιάννη Σκουλά, «ΦΑΡΟΙ, ΠΕΤΡΑ ΚΑΙ ΦΩΣ», ΕΚΔ. ΑΜΜΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1997.

από την άσφαλτο προς Πλατανιστό οδηγούν, ο μεν πρώτος μετά από **6.5** χλμ. στο **Καστρί** και ο δεύτερος μετά από **6.7** χλμ. στο **Λιβάδι**. Δυστυχώς, σε πολλά σημεία είναι τόσο φθαγμένο το οδόστρωμα, που είναι απόλυτα ακατάλληλο για συμβατικά αυτοκίνητα. Ωστόσο βελτιωθεί η κατάσταση των δρόμων, οι εκπληκτικές αμμουδιές του νοτιότερου άκρου της Εύβοιας θα παραμείνουν για τους περισσότερους αθέατες και απρόσιτες.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά τον **Νίκο Λαγώνικο** για την φιλοξενία στο ξενοδοχείο ΖΕΥΣ και για

πληροφορίες

Από το χάρτη Νότια Εύβοια κλίμακα 1:100.000 των εκδόσεων Ανάβαση
Μονοπάτι από τον Πλαταλιστό στην παραλία "Ποτάμι".

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΑΡΥΣΤΟΣ – ΧΑΛΚΙΔΑ 130 ΧΛΜ.
ΚΑΡΥΣΤΟΣ – ΘΕΣ/ΝΙΚΗ 580 ΧΛΜ.

<http://www.naevias.gr/>